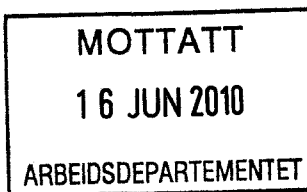

Arbeidsdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 Oslo

Saksbehandler Ørjan Mydland, Aa-registeret

Deres ref:

Vår ref:

10/6008-2

Vår dato:

14. 6. 2010

Høring om ny forskrift om id-kort for renholdsbransjen - uttalelse fra Arbeids- og velferdsdirektoratet

Det vises til høringsbrev av 8.mars 2010. Arbeids- og velferdsdirektoratet står ikke oppført som høringsinstans og har derfor ikke hatt anledning til en bred høring. Vi ser det likevel som hensiktsmessig å viderefremme kommentarer fra NAV Aa-registeret som har gjennomgått forslaget:

Pkt. 3.1 Bakgrunn

I høringsnotatet vises det til en rapport utarbeidet av Arbeidstilsynet med forslag til endringer vedrørende en del problemstillinger. Aa-registeret velger å kommentere noe av punktene som er opplistet i rapporten.

Ikke ansatt lønnstaker

Det vises til folketrygdloven § 1-8 om arbeidstakere, § 1-9 om frilansere (også kalt oppdragstakere og ikke ansatt lønnstaker) og § 1-10 om selvstendig næringsdrivende. I Rikstrygdeverkets rundskriv til folketrygdloven § 1-9 heter det innledningsvis: "Loven definerer en frilanser som en person som utfører arbeid eller oppdrag utenfor tjeneste og som ikke er selvstendig næringsdrivende. Frilansere ble kalt oppdragstakere i den tidligere folketrygdloven." Som eksempler nevnes selgere som kun er lønnet på provisjonsbasis, fosterforeldre, støttekontakter og lignende.

De som arbeider utenfor tjenesteforhold står etter dette i en mellomstilling mellom arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende. I note nr. 23 i Norsk lovkommentar heter det avslutningsvis: "Som frilansere regnes mange utøvende kunstnere, journalister og andre som ikke anses som ansatte. Videre omfatter gruppen personer som mottar forskjellige former for lønn, provisjon honorarer eller godtgjørelse som medlemmer i styrer og råd."

Vi vil tro at det i både renholdsbransjen og i bygge- og anleggsbransjen praktisk talt utelukkende vil dreie seg om personer som enten må betegnes som arbeidstakere eller som

selvstendig næringsdrivende. Vi antar at det eneste tilfellet det kan være snakk om ikke ansatt lønnstaker, vil være en kunstners utsmykkingsarbeid.

Muligheten for misbruk ved inn-/utmelding i Aa-registeret

Rutiner ved inn- og utmeldinger i Aa-registeret kan ikke utelukke at misbruk kan skje i forhold til den bruken som er foreslått. Ca 80% av alle meldinger mottas elektronisk i nettjenesten Aa-melding med pålogging via Altinn. Meldinger vi mottar på papirskjema avvises/undersøkes nærmere dersom det er grunn til mistanke om at arbeidsforholdet ikke er reelt.

Vi vil imidlertid peke på at rapportering via Altinn krever at den som foretar registreringen har en gyldig rolle som for eksempel daglig leder, styreleder og lignende. Faren for misbruk og uriktig registrering vil vi tro også finnes i de andre registrene det her er aktuelt å sjekke før ID-kort utstedes. For at vi skal kunne registrere et arbeidsforhold i Aa-registeret, er det en forutsetning at den som oppgis som arbeidsgiver er registrert i Brønnøysundregistrene og er tildelt et organisasjonsnummer og den som oppgis som arbeidstaker, må ha fått tildelt et fødselsnummer eller D-nummer fra Skatteetaten.

Private som ønsker å ansette arbeidstakere

Departementet foreslår å fastsette virkeområdet ut fra bransjetilhørighet. I utkast til forskrift § 13 heter det: Med renholdsvirksomhet menes virksomheter som inngår i næringsgruppe 81.2 Rengjøringsvirksomhet.

En næringskode knyttes til opplysninger om *arbeidsgiver*, mens en yrkeskode knyttes til opplysninger om arbeidstaker.

Det er to typer regelsett som gjelder for private som ansetter arbeidstakere:

- 1) I forskrift om arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret FOR 2008-08-18 nr. 942 § 5, nr. 1 a) heter det: Arbeidsgiver har ikke meldeplikt for en arbeidstaker når lønnsutbetalningene til arbeidstakeren er fritatt for arbeidsgiveravgift etter bestemmelsene i folketrygdloven § 23-2 sjette til åttende ledd.” I folketrygdloven § 23-2, sjuende ledd heter det: Det skal ikke betales arbeidsgiveravgift for lønnet arbeid i privat hjem og fritidsbolig når lønnen ikke gir fradragsrett for arbeidsgiveren og arbeidet ikke er en del av arbeidstakerens næring. Bortfallet av avgiftsplikt etter første punktum gjelder bare når slik lønn fra husholdningen ikke overstiger 60 000 kroner i inntektsåret. Departementet kan i forskrift avgrense avgiftsfritaket etter første og andre punktum og gi regler til utfylling og gjennomføring av det. En arbeidsgiver som kommer inn under denne bestemmelsen, blir registrert med sitt fødselsnummer og det vil da ikke være knyttet noen næringskode til.
- 2) Private arbeidsgivere hvor husholdningen overstiger den nevnte beløpsgrensen på kr. 60.000 pr. år, vil måtte sende melding om inntak og opphør av arbeidsforhold på vanlig måte. Arbeidsgiver vil måtte registrere seg i Brønnøysundregistrene og få tildelt et organisasjonsnummer, men vil neppe få næringsgruppen 81.2. eller noen av de

næringene som er listet opp i utkast til forskrift § 11 da det er *arbeidstakeren* som driver renhold/byggevirksomhet og som vil få satt en *yrkeskode*.

Vi kan etter dette ikke se at private som ansetter renholdere og/eller håndverker vil komme inn under bestemmelsene om ID-kort.

Forholdet til å registrere seg i avgiftsmanntallet for merverdiavgift og anses som næringsdrivende

Vi vil imidlertid peke på at både renhold og håndverk er merverdiavgiftspliktige tjenester og at registreringsgrensen i avgiftsmanntallet for merverdiavgift er 50.000 i løpet av en 12 måneders periode. En person som driver renhold eller håndverk og har flere oppdragsgiver, vil etter dette raskt måtte defineres som selvstendig næringsdrivende. Som selvstendig næringsdrivende, vil han/hun måtte registrere seg i Brønnøysundregistrene og da vi næringskoden lett kunne bli slik at vedkommende kommer inn under plikten til å ha ID-kort.

Pkt. 3.2.2 informasjonsbehov

Ved innføring av id-kort i bygge- og anleggsbransjen økte antall henvendelser til vår brukertjeneste med gjennomsnittlig 20 % i månedene mai, juni og juli som var den mest hektiske perioden angående henvendelser fra arbeidsgivere som hadde problemer med å få id-kort. Svært ofte var arbeidsgivere i kontakt med flere instanser før de fikk svar på sine spørsmål – derfor er det viktig å trekke lærdom av dette og etablere et informasjonssamarbeide mellom aktørene på et tidlig tidspunkt. En må også ta hensyn til at renholdsbransjen består av flere svært små virksomheter og mange selvstendige næringsdrivende som ikke har like stort fokus på ”papirarbeidet”. Vi foreslår at berørte etater får anledning til å bidra inn i utarbeidelsen av informasjonen som skal gis. Videre ser vi det som nødvendig å tydeliggjøre hvilke krav som skal stilles til Id-kortutsteder i forhold til ansvar ved feilsituasjoner og informasjonsbehov.

Pkt. 3.3.2 Særlige registreringskrav for bemanningsforetak

I dette punktet presiseres det avslutningsvis at forslaget gjelder for bemanningsforetak som leier ut arbeidskraft til bygge-, anleggs- og renholdsbransjen. Bemanningsforetak har ofte bransjekode 78.200 med bransjebetegnelse ”Utleie av arbeidskraft”. Vi antar imidlertid at det offentlige registeret over bemanningsforetak som Arbeidstilsynet skal føre, vil inneholde opplysninger om hvilke typer tjenester deres arbeidstakere utfører.

pkt. 3.4 forslag om å gi skattemyndighetene hjemmel til å kreve å se id-kort

NAV Kontroll og Innkreving bør også få hjemmel til å kunne kreve å se id-kort ved stedlige kontroller. Dersom arbeidstaker ikke kan fremvise id-kort kan dette være en indikasjon på manglende registrering og utøvelse av svart arbeide. Kontroll og innkreving kan sjekke mot stønadsregister i NAV og eventuelt avdekke om vedkommende mottar stønad samtidig med å være i jobb.

Pkt. 3.5 endring på grunnlag av kontroll og pålegg fra Datatilsynet mv

Datatilsynet mener at det kan være hensiktsmessig at id-kortforskriften også tar opp i seg opprettelse og forvaltning av register over utstedte id-kort, samt opprettelse og forvaltning av register over godkjente bestillere. Dette er tilleggsopplysninger som vil kunne legges til de opplysninger som i dag finnes i Aa-registeret.

Pkt. 4.1 antall virksomheter, organisering og særtrekk og pkt. 5.2 virkeområder for id-kort i renholdsbransjen

Tall i høringsnotatet er hentet fra SSB for 2007 og viser 2.500 virksomheter i renholdsbransjen med beregnet antall ansatte til om lag 22.600. Tall tatt ut fra Aa-registerets årskontroll høsten 2009 viser 4030 virksomheter i renholdsbransjen i tillegg til bemanningsbyråene som driver utleie av folk innen denne virksomheten. Av de 4030 virksomhetene er det 2775 uten ansatte og 1225 med ansatte. Ut fra erfaringene vi har gjort, er det lav innrapportering til Aa-registeret fra renholdsbransjen. Dette skyldes trolig et lavt fokus fra en del aktører i næringen på å overholde rapporteringsplikten. Videre er det mange enkeltpersonforetak der det kun er eier og ektefelle som jobber. Disse skal ikke registreres inn i Aa-registeret. Ved en sjekk av antall ansatte med yrkeskode innen renhold kommer en opp med totalt 54.500 ansatte. Her vil svært mange være registrert i andre næringer enn renhold, offentlig virksomhet som kommune, fylkeskommune, stat i tillegg til helseforetakene - alle disse virksomhetene kan ha egne tilsatte innen renhold.

En kontroll på yrkeskoder innen bemanningsbyråene viser at det kun er 240 ansatte med yrke innen renhold – her kan det være en del feilregistreringer.

Det er viktig at det blir klart definert i forskriften hva som skal inngå i renholdsbransjen. For eksempel er det sannsynligvis en del ansatte i bemanningsbyråer som jobber med renhold, men som ikke blir rapportert inn som renholdere.

Pkt 5.2 Virkeområde for id-kortordningen i renholdsbransjen

Vi ser at departementet foreslår å fastsette virkeområdet for ID-kort ut fra bransjetilhørighet. Vi ser av utkast til forskriften § 13 at den er tenkt å gjelde virksomheter som inngår i næringsgruppe 81.2. når det gjelder renhold. Når det gjelder bygge- og anleggsbransjen, utkast til forskriften § 11, så er det en uttømmende liste over hvilke typer arbeid som faller innenfor. Det er ikke knyttet til noen næringskode, men vi antar at det stort sett vil dreie seg om virksomheter med næringer som faller inn under gruppene 41, 42 og 43.

Vi antar at det er tenkt at det vil være den næringskode enheten er registrert med i Brønnøysundregistrene som avgjør hvorvidt arbeidsgiver kommer inn under forskriften. Det tildeles normalt kun én næringskode pr. virksomhet. Enheter som driver blandet virksomhet næringskodes ut fra viktigste del av virksomheten. Plikten til å utstyre sine arbeidsgivere med ID-kort ser dermed ikke ut til å ville gjelde enheter med blandet virksomhet hvor en annen virksomhet anses viktigst.

Pkt. 5.3.1 Registreringsplikter som vilkår for id-kort

***Er det hensiktsmessig med reg. i arbeidstilsynets register over bemanningsforetak
Eller kan andre registre komme i stedet eller i tillegg?***

Formålet med dette registeret er å ha oversikt over bemanningsforetak som har oppfylt meldeplikten. Det kan være hensiktsmessig å legge denne funksjonen til et av de allerede eksisterende registrene og dermed oppnå en effektivisering og utnytte eksisterende registerkompetanse. I den forbindelse kan Aa-registeret vurderes som et alternativ. NAV Aa-registeret vil kunne gjennomføre ulike kontrolltiltak for eksempel i forhold til riktig bruk av yrkeskoder.

Pkt. 5.4.1 Forslag til modell

Korreksjon av pkt.b) etter midten av side 25 – her skal det stå: er registrert i Aa-registeret (Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret)

Pkt. 6 Økonomiske og administrative konsekvenser

For NAV Aa-registeret vil det være kostnader forbundet med:

1) Etablering

For NAV Aa-registeret vil forslaget medføre behov for økte ressurser knyttet til informasjon om ordningen, veilede arbeidsgivere, økt meldingsinngang og korrigerende av allerede registrerte opplysninger. Departementet forventer at id-kortordningen vil medføre at flere virksomheter registrerer seg og at omfanget av svart arbeid vil reduseres. Dette vil føre til økning av antall henvendelser til oss fra bedrifter med et stort informasjonsbehov.

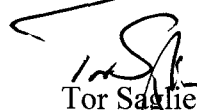
2) Løpende drift

Erfaringene fra innføring av krav om Id-kort i byggenæringen er at de største kostnadene er forbundet med etablering av ny ordning. Det er noe ressurser som også brukes i løpende drift. For Id-kort i byggenæringen er det et krav om at Id-kortet fornyes etter to år. NAV Aa-registeret hadde forventet en større pågang i det de fleste utstedte id-kortene for to år siden løp ut. Dette har trolig sammenheng med at de arbeidsgiverne i bransjen som etterlever sin rapporteringsplikt, uten videre problemer har fått fornyet id-kort til sine ansatte. Imidlertid er det meldt et problem knyttet til at det er vanskelig å kontrollere om et id-kort fortsatt er gyldig. Dette medfører sannsynligvis at en del av de arbeidsgiverne som i 2008 ble tvunget til å etterleve sin rapporteringsplikt, bl.a. til Aa-registeret, ikke nødvendigvis ser behovet for å fornye sine id-kort når disse utløpet etter to år.

Det er meldt behov for endringer i ordningen slik at utløpte id-kort ikke lenger kan benyttes som om det var et gyldig id-kort. Dersom det lykkes å gjøre noe med dette i byggenæringen, og at dette blir implementert i id-kortordning for renholdsbransjen, så vil dette sannsynligvis føre til økt ressursbehov for NAV Aa-registeret gjennom økt meldingsinngang, økt informasjons- og veiledningsbehov.

En nærmere konkretisering av økonomiske og administrative konsekvenser for NAV Aa-register vil gjøres når høringen er gjennomført og den endelige innretningen på ordningen er avklart.

Med hilsen

Tor Saglie
Arbeids- og velferdsdirektør

Hilde Olsen
Dir. Fagstab Ytelser